

Pædagogisk læreplan for Slingerup Børnehus 2021 og frem

Et godt børneliv

Peter Plys er klog:

**"Du er modigere end du tror, stærkere end du ser ud til og
klogere end du ved"**

Grisling er også klog:

"Små hjerter kan også føle store ting"

Hvem er vi?

Her beskriver I kort jeres stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for jeres pædagogiske arbejde.

Slangerup Børnehus en lille hyggelig selvejende institution og er Slangerups ældste institution - Den emmer af historie og traditioner.

Huset åbnede dørene for byens børn i 1952 og en lille del af huset fungerede dengang som bolig for børnehavens leder.

I dag er børnehuset bygget ud og rummer en vuggestue gruppe og to børnehavegrupper. En stor del af legepladsen er etableret i den gamle have, hvor vi har frugttræer, kuperet terræn og et lille skovområde.

Vi har løbende øje for at udvikle vores eget område, så vi kan bruge huset og haven bedst muligt, med udgangspunkt i børnenes behov og de læringsmiljøer vi hele tiden har brug for at udvikle.

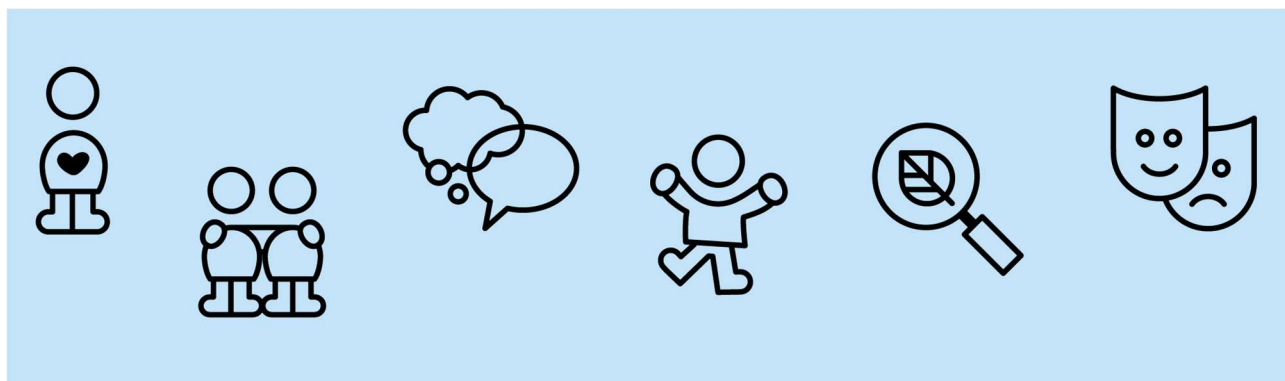
Vi har mange muligheder for lokale ture ud af huset, både i byen og i den omliggende natur.

Vi oplever /deltager i det lokale miljø i byen, som kan give børnene et kendskab til byen og dens kultur. (eks. cirkus, optoget ved jazzfestival, Luciaoptog i Aktivitetshuset, Kulturstien)

Børnehuset skal være det bedste sted for vores børn og familier, og det skaber vi, ved at give børnene et trygt sted at være, skabe gode rammer og rutiner med fokus på trivsel og læring, udvikling og dannelse.

Vi skaber en hverdag, hvor varme, glade og opmærksomme voksne er i samspil med børnene og giver samtidig børnene passende udfordringer i hverdagen.

Slangerup Børnehus – et godt børneliv

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os, og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vores fælles forståelse – Det gode børneliv er altafgørende

- Hvert barn er unikt.

Alle børn har krav på at blive mødt med respekt for den de er. Vi ser børn som selvstændige individer, der aktivt bidrager til egen udvikling gennem samspillet med andre børn og voksne, hvor krav og passende udfordringer fra omgivelserne er en vigtig del af barnets læring.

Det gør vi b.la. ved at lytte til barnet og forældrene, og sammen finde ud af, hvordan barnet får den bedste start i vores børnehave eller i vuggestue.

- Børn har brug for omsorg, en tæt følelsesmæssig relation til voksne og et aktivt og positivt samvær med andre, så der er ro til leg og fordybelse.

Det bidrager vi f.eks. med ved at være til stede og være omkring børnene, lytte og se de signaler som børnene giver udtryk for, så det enkelte barn trygt kan udforske verden.

- Vi har en anerkendende tilgang til børnene og lægger vægt på et omsorgsfuldt miljø, der giver plads til udvikling i en tydelig og tryk ramme.

Det bidrager vi f.eks. med ved at have kendte rutiner, hvor børnene er medinddraget og bliver ansvarlige, så det enkelte barn samtidig bliver passende udfordret. (Eks. ved måltider, ved samling). Vi viser positive følelser, så barnet /børnene oplever at vi er glade for dem.

- Vi har stor indflydelse på barnet / børnenes trivsel og dannelse, udvikling og læring gennem vores tilgang til:
  - Måden at være til stede og sammen på
  - Vores tilrettelæggelse af dagen
  - Den fysiske indretning og
  - Den leg og de opgaver og aktiviteter som foregår

Vi skal derfor hele tiden kunne regulere os alt efter hvilken kontekst vi er i, og hvilke børn vi har omkring os. Vores tilgang er klare kommunikative spilleregler, hvor vi f.eks. taler

ordentligt til og med hinanden, bruger det danske sprog, kalder hinanden ved navn, er imødekommende og har øjenkontakt, undgå så vidt muligt at afbryde, bruger tydelig og klar kommunikation, så børnene ikke er i tvivl om retning og giver alternative løsningsmuligheder ved eks. konflikter. Vi er rollemodeller og vi viser, vi vil hinanden og tør være fysiske – med kram og tumle.

- Leg og nysgerrighed er det fundamentet for læring og udvikling – vi leger sammen både voksne og børn og skaber ro og plads til fordybelse i vores hverdag. Gennem de mange legeformer, hvor vi veksler mellem leg og læring for børn, af børn og med børn.

Det bidrager vi bl.a. med ved at udvikle vores læringsmiljøer, så der er rig mulighed for at lege forskellige lege, hvor de voksne kan være med til at udvikle og udfordre legen og hvor børnene ikke bliver forstyrret i legene, men af lyst og interesse bliver i legen (eks. regelleg, hvor vi starter med en regel og udbygger legen med flere regler). Legen understøtter den frie fantasi og foregår i forskellige rum – i det frie rum, mindre rum, uderum, rum til fordybelse, rum til aktivitet, rum til alvor, sjov og glæde. Give mulighed for rum til de 6 legetyper.

- Børnene skal føle, at de er en del af fællesskabet – børnene bliver set og forstået, både individuelt og i gruppen

Det gør vi bl.a. ved at give alle en plads i fællesskabet, hvor børnene føler sig kompetente til den opgave, som de har sammen med de andre børn. (eks. ved samling, i voksenstyrede aktiviteter som f.eks. sanglege). Vi justere os og følger deres initiativer.

- Vi styrker børnenes sociale færdigheder gennem overskuelige fællesskaber, hvor de har mulighed for at opleve og afprøve sig selv i forhold til andre i et trygt og anerkendende miljø.

Det gør vi bl.a. gennem varierede gruppestørrelser og gruppeinddelinger, hvor børnene bl.a. har mulighed for at skabe venskaber på tværs af alder og får mulighed for afprøve og lære at samarbejde - øve selvreguleringsevnen i samspillet med andre. (eks. i en rolleleg, hvor den voksne positioner sig i forhold til børnene, foran, bagved og / eller ved siden af)

- Vi bruger udelivet, samværet, sproget, sanserne og fantasien i vores daglighed, som er med til at skabe det gode børneliv

Det gør vi bl.a. gennem de mange traditioner, som kendetegner Børnehuset. Vi har tydelige mål med aktiviteterne sammen med børn og forældre, og i hverdagen med børnene, hvor vores arrangementer / aktiviteter bygger på klare ideer om, hvad personalet selv vil og hvad børnene skal lære og udvikle. (eks. forpligtende fællesskab, når vi indgår aftaler, når vi øver og slipper fantasien løs ved optræden for de andre børn og voksne).

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Fysisk:

Vi er en personalegruppe som vil skabe læringsmiljøer, som kan tilgodese det enkelte barn og børn på alle alderstrin, i de mange fysiske rum, som vi har til rådighed både ude og inde. Rummene skal være rig på stimuli, indbyde til forskellige legeformer og gøre børnene nysgerrige og stimulere dem til at udforske og bruge deres fantasi.

Eksempel: Grupperummene indrettes, så der er forskellige muligheder for lege, hvor indretningen skaber både ro og stimuli. (legezoner med mulighed for at afskærme / afgrænse og legemiljø som skærper fantasien, så som legetøj, spil, billeder, materialer og udsmykning, som børnene kan relatere sig til i hygekroge, på borde og på tæpper). En voksen er f.eks. med til at spille ved et af bordene og flere børn har lyst til at være med til at spille spillet færdigt.

De voksne har hele dagen fokus på, at der er forskellige fysiske lege zoner, så børnene kan blive inspireret til at lege sammen omkring en leg. Eks. er der udenfor lagt bolde frem til boldlege eks. op af væggen og spande som boldene skal kastes op i. Der er et bord med farver og papir, der er sat et køkken op i sandkassen og de voksne er i samspil med børnene, som selv sætter lege i gang ud fra interesse og nysgerrighed.

Rammer:

Det er os som voksne der skal udfylde rammerne på en sådan måde at børnene trives og udvikles.

Det gør vi bl.a. ved at tilrettelægge dagen i genkendelige rammer og rutiner.

Rammen skal være kendt, tryk og omsorgsfuld, så vi giver børnene de bedste muligheder for trivsel, dannelse, læring og udvikling, hvor legen er grundlæggende og tager udgangspunkt i børnenes perspektiv. Vi skal skabe rum for nysgerrighed, hvor vi følger barnets spor og udforsker på det, vi er i og den verden der omgiver os.

Eksempel:

Vi arbejder i små grupper, fx starter en lille gruppe med en voksenstyret aktivitet med 1 voksen og 3 – 4 børn hvor vi indbyder til et kreativt rum med forskellige materialer. Børnene bliver nysgerrige,

den voksne støtter op om barnets fantasi / historie og giver barnet muligheder ideer, ser hvad de andre har gang i og af den vej afprøver egen fantasi.

Vi voksne er de drivende kræfter. Vi skaber de daglige rammer og rutiner, er nærværende og reflekterende, så børnene oplever at blive set og hørt, at de voksne som viser vejen, støtter og guider – både i styret og i den frie leg.

God organisering af de pædagogiske aktiviteter understøtter børns trivsel, udvikling og læring og danner grundlag for en refleksion af de pædagogiske mål (intentionen), hvor børnegruppens behov altid skal være i fokus.

Børnene skal opleve vuggestue/børnehavedagen, hvor de bliver udfordret, hvor de selv bestemmer legen, hvor de indgår i et fællesskab og inddrages i rutiner. Hvor børnene oplever tydelige voksne, så de ved, hvordan rammen er for fællesskabet og lære at tage ansvar ift. barnets alder og udvikling. F.eks. ved morgensamling får børnene at vide, hvad rammen er for dagen, og som børnene er med til at udfylde.

En kombination af børne- og voksen initierede lege og aktiviteter styrker børnenes kompetencer

Hele dagen tilrettelægges, så børnene får mulighed for at afprøve og mestre forskellige legetyper og motiveres til eksperimenterende og udviklende lege / aktiviteter.

Eksempel:

Gennem hele dagen er kendte rammer vigtige og f.eks. ved overgange fra den ene aktivitet til den anden, er de voksne fokuseret på, hvem der gør hvad, så børnene ved, hvad der skal ske. Eks. læser den ene voksne bøger sammen med hele gruppen inden maden, hvor den anden voksne gør maden klar sammen med barnet eller børnene, som har denne opgave.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejdet prioriteres højt. Et godt forældresamarbejde baseres på en god relation og en god dialog, hvor forældrene bliver mødt med venlighed, empati og anerkendelse. Forældrene skal være trygge ved at aflevere deres barn og at henvende sig, om det de har brug for. Forældre har forskelligt syn og behov og det er derfor også vigtigt, at forældrene kender til børnehavens grundlag.

Opstart: Vi har en opstarts samtale og få talt om det, som forældrene synes er vigtig og den voksne der er tilknyttet barnet fortæller om børnehuset grundlag, hverdag og vigtige praktiske ting. Vi starter i det tempo, som vi har aftalt og har meget tæt kontakt fra starten, så både barn og forældre er trygge i det nye sted.

Vi har forældresamtaler, hvor hyppigheden afhænger af behovet. Som udgangspunkt har vi så tæt samarbejde med forældrene, at de har en fornemmelse af, hvordan det går i børnehave / vuggestue tiden og herigennem også ved, hvis vi eller forældrene har små bekymringer. Det er en af vejene til at undgå mistrivsel og som vi ser som en væsentlig indsats omkring børns læring og udvikling. Som grundlag arbejder vi med at vurdere alle børns trivsel to gange om året og følger løbende op med forældrene, hvis de eller vi har brug for opfølgning.

I gruppen med de kommende skolebørn er der skoleparathedssamtaler i efteråret, så der er mulighed for både forældre og de voksne i børnehaven følger op (ud fra et skema) og arbejde fokuseret omkring modenhed – de personlige og sociale kompetencer, som er vigtige for, at barnet kan få den bedst mulige start i SFOen / skolen. Vi følger løbende op gennem de sidste halve år.

Vi har forældremøder hvor der f.eks. tages aktuelle emner op og hvor forældrene har mulighed for at få drøftet de udfordringer, som vi alle kan stå med. Det er f.eks. godnat situationen, spisevaner, hvem skal bestemme hvad?, børns seksualitet m.m.

Vi har en del traditioner året rundt, hvor vi laver fælles sociale aktiviteter for børnene og familierne. Det kan være forskelligt fra år det år, men der kan nævnes julehyggedag, påskefrokost, sommerfest og andre initiativer, som vi kan se kan gavne fællesskabet – og ikke mindst som en del af børnenes læring (eks. optræden, relationer, forpligtende fællesskab, lege)

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Alle børn skal mødes med positive forventninger og være en betydningsfuld del af et fællesskab. Vi har konstant opmærksomhed på, at alle børn har en tryk hverdag, så alle har mulighed for at få den bedste vuggestue/ børnehavedag (trives) og i tæt samarbejde med forældrene.

I hverdagen er det derfor vigtigt for os at imødekomme og skabe de bedste rammer for børnene. Det er os som voksne, som sætter rammen for børnene. Det er os der kan ændre og skabe rammen, hvor miljøet tilrettelægges og gives, så barnet får de bedste muligheder for trivsel og udvikling. Det er os som ved, hvilke muligheder vi har og skaber de bedste forudsætninger rundt om barnet og dens familie.

Det betyder bl.a. at vi ser det enkelte barn og gruppen med en empatisk tilgang, refleksion i hverdagen, gennem trivselsvurdering og tværfaglig samarbejde, når det er nødvendigt. Vi har en særlig fokus på omgivelserne /læringsmiljøet gennem reflekterende teams på personaletmøderne og udarbejdelse af en pædagogisk plan, hvor forældrene er inddraget. Vi arbejder ud fra den pædagogiske tilgang, som oftest betyder, at vi er tydelige og rammesættende og er herigennem opmærksomme på den forebyggende, foregribende og indgribende tilgang.

Eksempel

Det kan eks. være børn der har brug for pauser, flere gange om dagen. Det er vores ansvar at være på forkant og sætte rammen med fokus på den enkelte, så vi imødekommer forskellige hensyn. Det kan være gruppesammensætningen, som skal have særlig fokus og hvor læringsmiljøet er særlig tilrettelagt. Det kan være forældre som har brug for en særlig opmærksomhed og har brug for et kontinuerligt samarbejde omkring barnet.

Fastholde og udvikle vores arbejde i det tværfaglige samarbejde med fx tale/høre konsulent.

Vi arbejder bevidst med mindre grupper, så vi også ser "de stille børns behov"

Vi giver plads til "pauser" i løbet af dagen, hvis barnet har behov (eks. gennem legezoner eks. med afskærmning, sammen med f.eks. en god ven)

Vi forbereder børnene på, hvad dagen skal indeholde, sætter rammen, struktur og forudsigelighed. Fx ved sproglige og sociale udfordringer.

Vi følger op på de handlinger / planer, vi sætter i værk på vores p-møder og ved aktionshandling.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i børnehuset tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Sammenhæng handler om at understøtte børnenes personlige og sociale udvikling, tro på egne evner, og udvikle en nysgerrighed for "det nye". Vi har særlig fokus på at understøtte barnets i at møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende og kunne indgå og tage initiativ i et børnefællesskab.

Børnene er opdelt i grupper ud fra alder og udvikling om formiddagen. Når børnene starter i gruppe 3 er der helt klare læreplaner for, hvad vi vil arbejde med. Vi skaber et pædagogisk læringsmiljø som understøtter den indsats som barnet / børnenes har brug for, hvor børnenes lyst til at lære og mod på nye oplevelser er i fokus.

Der arbejdes med læreplanerne på rigtig mange måder, hvor børnene udvikles og lære at tage mere og mere ansvar for egne handlinger og i fællesskabet. Arbejder eks. med at udsætte egne behov i samværet med andre børn og mærke efter, hvor og hvem er jeg og hvad kan jeg bidrage med. Vi lægger stor vægt på den personlige og sociale udvikling

Vores fornemmeste opgave er at være med til at give vores børn et solidt fundament og robusthed, inden barnet skal videre i livet. Det giver dem ro til at modtage og eksperimentere med ny viden, at kunne trives i en omskiftelig og større verden og vide, hvad det betyder at være en del af et større fællesskab.

I gruppe 3 lægger vi vægt på samarbejdet omkring barnets personlige og sociale udvikling gennem dialog med forældrene og efter jul begynder vi med besøg på /samarbejde med skolen, så de får mulighed for at se og mærke, hvad skole / SFO reelt er for en størrelse.

EKS. Når dagen kommer, hvor børnene skal videre i livet, afslutter vi denne del af barndommen med en fest, hvor familien er inviteret med. Det er en dag, hvor børnene er med i planlægningen og hvor det at tage afsked er en vigtig del af livets vigtige begivenheder.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger vores lokale omgivelser i vores hverdag alt efter, hvad vi arbejder med. Det kan være alt fra biblioteket, gymnastiksalen, de grønne områder, museet, skoven, de handlende, forældre og andre som har en viden om de fænomener / temaer vi undersøger (eks jæger, bager, kunstner, musik, dagplejen, andre børnehaver). Vi tænker omgivelserne ind, som en naturlig del af børnehusets muligheder.

Vores ugentlige ture ud af huset er forbundet med de aftaler og temaer, som optager os. Oplevelserne ude bliver brugt hjemme - på mange forskellige måder. Det kan være vi har været ude at samle kogler og kastanjer og tager dem med hjem til det kreative værksted. Det kan være, vi har udforsket fisken og dens liv og slutter af med en frokost kun med fisk, som vi har købt dem hos fiskehandleren.

Eksempler:

- Vi går i gymnastiksalen hver uge og bruger vores kroppe
- Vi deltager i optoget ved jazzfestival
- Vi er med i Kulturstien
- Vi følger med og besøger cirkuset hvert år – hvor det oftest kædes sammen med andre sommeraktiviteter i børnehaven
- Er på teatertur
- Vi bruger bussen til at komme lidt længere væk og hvor busturen ofte kan være den sjoveste og mest interessante
- Vi tager på besøg hos børnene eller viser hinanden hvor vi bor
- Vi går på museum og i byen og oplever/ udforsker alt efter tema – eks. til juleudstilling

Det er vigtig for os at børnene får en fornemmelse af at høre til i Slangerup og opleve, at omgivelserne har en værdi både for børnehuset og for dem, vi har relationer til.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi indretter os efter, hvad vi ser, kan have en tryk, udviklende og læringsrig ramme for børnene. Det gør vi ved at have små rum og miljøer, der sætter fantasien i gang – både til fordybelse, til aktivitet og til andre former for lege (rollelege / fantasilege / konstruktionslege/ regellege/ tumlelege).

Vi voksne er rollemodeller, taler med "små stemmer" viser rammen for, hvordan vi har det bedst sammen og giver børnene retning / alternativer, så de får en fornemmelse/ oplevelse af, hvordan vi er sammen på. Børnenes valg bliver i mange sammenhænge styrende for, hvordan og hvad der bliver leget med og taget frem. Det er de voksnes opgave at fylde valgene ud, så legen bliver udviklende og danner grundlag for et konstruktivt læringsmiljø i gensidig respekt.

Vi orientere og fortæller forældrene om det vi laver, eks. gennem billeder, fortællinger og udstillinger, så de også har en indgang til, hvad der foregår i børnehuset og det giver mulighed for en kvalificeret dialog mellem barnet og forældre og integrere forældrene i børnemiljøet.

Eks.

Vi har børnenes værker på væggene eller som udstilling eller det hænger som udsmykning i rummene og vi udskifter tit, så det der er fremme, er aktuelt i forhold til det, børnene er optaget af og arbejder med. Vi har materialer og legetøj fremme, så børnene kan blive inspireret. Børnene stemme ind i børnemiljøet understøttes gennem nærhed, leg, dialoger om deres oplevelser og det ses ofte i deres lege / rollelege eller de temaer, som kommer frem ved samlinger.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores mål er, at alle børn får en oplevelse af, hvem de selv er og hvem de selv er i forhold til andre. Børnene skal mærke tryghed og omsorg og herudfra understøtter vi børnenes nysgerrighed og udfoldelsesmuligheder, så udviklingen kan ske igennem samspillet og deltagelse, da relationen er et vigtigt redskab til udviklingen af sig selv og sig selv i fællesskabet.

De voksne i Slingerup Børnehus skaber en hverdag og det pædagogiske læringsmiljø som understøtter barnets selvværd og selvtillid ved at invitere barnet / børnene ind i fællesskabet og med

empati fornemme, hvor barnet / børnene kan udfolde, udforske og erfare sig selv og hinanden på forskellige og nye måder. Barnet / børnene skal føle respekt og anerkendelse af sig selv og udvikle forståelse for andre. De voksne er aktivt deltagende og understøtter udviklingen ved at være tydelige i forventninger og gennem et gensidigt forpligtende fællesskab skaber lege og aktiviteter, hvor bl.a. demokratiske processer indgår. Barnet / børnene skal lære at udtrykke sine følelser og håndtere dem på en konstruktiv måde, så de oplever sig selv som en del af fællesskabet og herigennem turde udfordre sig selv. De voksne skal i samarbejde med forældrene understøtte denne udvikling ved at give handlemuligheder og muligheder for at eksperimentere i de svære situationer. Der skal både være mulighed for en observerende og en deltagende position, så barnet kan øve sig i at indgå i flere relation og aktiviteter.

Vi gør det bl.a. når vi har gruppetid, hvor rammen er sat og hvor barnet inden for rammen har mulighed for at undersøge, observere og eksperimentere i mindre grupper og med trygheden om, at de voksne vil være tilstede og guide i de situationer, hvor barnet kommer ud på dybt vand. Det kan være, når børnene får en ny opgave, hvor de skal forme en orm som ligner og en fantasiorm, som barnet selv skal opfinde.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores mål er, at vores læringsmiljø understøtter et fællesskab hvor mangfoldighed og demokratisk dannelse udvikles hos den enkelte og hvor børnene får en fornemmelse af hvad det betyder, for at kunne indgå i sociale fællesskaber. Det gør vi bl.a i de situationer, hvor der er et valg, hvor børnene har mulighed for at udtrykke og mærke, hvad forskelligheder gør ved dem selv. Det er os voksne som kan sætte ord på og være med til at udtrykke de følelser der kommer og vise barnet / børnene vejen, så der kan ske en udvikling i hvordan "jeg" møder de andre børn og voksne (eks. når et barn møder andre børn med "du må ikke være med i vores leg").

Nogen gange er det nødvendigt at forhandle, fornemme og behovsudsætte, når vi er i det lille eller store fællesskaber. De voksne, i samarbejde med forældrene, er vi meget opmærksomme på, at børnehuset er en tryk ramme for en konstruktiv øvebane og et læringsmiljø, hvor vi kan understøtte børnene i at modnes og afprøve, hvad egne handlinger gør ved dem selv, de andre børn og de voksne. Vores læringsmiljø er derfor præges af, at understøtte barnet / børnene til konstruktive løsninger eks. i konfliktsituationer, være rollemodeller og agere aktivt i de situationer, hvor det enkelte barn har brug for det.

At kunne være, udvikles og fungere i relation til andre er en meget væsentlig kompetence i livet. Vi understøtter barnet / børnene i at finde veje ind i aktiv deltagelse og få en fornemmelse og forståelse af sig selv og andre, også hvor der sker en demokratisk proces, hvor man ikke altid får ret.

Når vi f.eks. deltager i legen er det vigtigt, vi har børneperspektivet og understøtter børnenes sociale læring og herigennem sikre, at barnet/ børnene trives, så de får en forståelse for sig selv i relation til andre, udvikler de sociale relationer og har lysten til at udforske verden endnu mere - sammen.

Vi har brug for succeser og når noget lykkedes sammen med andre, bliver glæden forstærket eksempelvis i spil – eller når vi mestre noget sammen, får bygget et hus eller hjælper hinanden med at få taget tøjet på, hente vand til alle m.m.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

De voksne omkring barnet understøtter det enkelte barn / børnenes kommunikation og sprog, ved at være nærværende, igangsættende og eksperimenterende omkring sproget og kommunikationen. Vi ser os selv som rollemodeller og er opmærksomme på måden, vi udtrykker os på, gerne med understøttende mimik, så vi er tydelige i vores udtale og kommunikation, både når vi leger med sproget, gennem organiseret, uorganiseret samtaler og andre meningsfulde lege.

Vi er opmærksomme på barnets forståelse af egen udtryksform (både sprogligt og kommunikativt) i relation til andre og fundamentet skabes og udvikles bl.a. gennem forskellige legetyper, bevægelse, sang, sansning, egen forståelse og ved at udforske sprogets mangfoldighed.

Det er vigtigt for os at have en rar og venlig omgangstone, at børnene mødes på en anerkendende måde, at børnene hermed har mulighed for at udtrykke deres behov og følelser verbalt. Vi støtter op omkring sproget og kommunikationen ved at sætte ord på det, vi ser (følelser og handlinger) og støtter børnene i at tilegne sig redskaber til at løse konflikter. Forældrene får samtidig indblik i hvad de kan gøre, så vi forhåbentlig får en fælles forståelse og hvor forældrene kan støtte op omkring måden vi understøtter børnene på, så vi interagerer ud fra, at alle er en del af fællesskabet.

Eksempelvis har vi fokus på vores rutinesituationer, hvor vi er opmærksomme på at være nærværende og sikre en dialog omkring det enkelte barn. Det kan være ved eftermiddagsmaden,

hvor vi enten taler om maden, hvad børnene har leget og med hvem eller noget helt andet, som børnene er optaget af. De enkelte børn udfordres og motiveres til at være med i samtalen.

Vi har en del børn, som har forskellige sproglige udfordringer. Her har vi særligt fokus på at skabe meningsfulde samtaleemner og sprogliggøre, det vi er optaget af i hverdagen. Der skal i alle sammenhænge være størst mulig kommunikation og læring i løbet af dagen – også i rutinesituationerne.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores mål er, at det enkelte barn kan udfolde sig og får mulighed for at udfolde sig fysisk både fin- og grov motorisk. Vi vil give mulighed for at skabe de bedste rammer og betingelser for, at børnene udvikler sin krop, så de er i stand til at fornemme sine egne muligheder og begrænsninger og fastholde viljen til at øve sig og mærke efter.

De voksne understøtter alle former for bevægelse og sanselig opmærksomhed i kroppen gennem de planlagte aktiviteter, i legen og i hverdagens rutiner. Alle grupper understøtter børnenes muligheder for at bruge deres krop på forskellige måder og mærke, hvad der er godt og hvad der er skidt, så de får en fornemmelse af dem selv. Det kan være gennem eksperimenter med varmt / koldt, sødt / surt, høje/ lave lyde, tung / let, hurtigt / langsomt, ro / aktivitet osv.

Fokus på krop, sanser og bevægelse fylder meget i børnenes liv og vi har forskellige former for at understøtte børnenes læring og udvikling.

Grupperne er på tur mindst en gang om ugen, hvor fysisk udholdenhed oftest er en del af turen. På legepladsen er vi opmærksomme på, at der er muligheder for at mestre sine bevægelser og sanser gennem forskellige aktiviteter.

Grupperne går til gymnastiksalen en gang om ugen og følger op på det, de har lavet hjemme i børnehuset. Her er både finmotorik og grov motorik i fokus, hvor børnene bliver udfordret med kroppen og sanserne. De voksne er særligt opmærksomme på de børn, som eks. trækker sig eller som har svært ved balance, falder, bliver kede af det, hvis de ikke kan m.m. og støtter børnene i at

udforske og øve sig på den sjove måde. Vi veksler med aktivitet og rolige lege, så børnene får en fornemmelse for egen krop.

I børnehuset har vi aktiviteter, hvor vi tegner hinanden, laver børneyoga, hvor vi også udforsker hinandens og egne sanser eks, ved at "tegne" på hinanden og mærke efter, hvordan det føles og gætte, hvad den anden "tegner". Ligge med muslingeskaller på maven og på panden og høre stille musik og bagefter fortælle om, hvad de oplevede. Vi smager på og lugter til forskelligt mad og mærker på forskellige ting, som ikke kan ses. Det udfordrer vores sanser og børnenes nysgerrighed, så børnene bliver mere og mere fortrolige med deres krop og sanser. Til hverdag skal børnene (de store) selv mærke efter, hvad det er for noget overtøj, vi skal have på i dag. Alle oplever og mærker stilletid inden maden og mærker gråden og glæden, når noget er svært og i samspillet med vennerne. Det er en del af livet og de voksnes ansvar, at børnene lære at udfordre og mærke sig selv.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores mål for det enkelte barn er, at få en fornemmelse af og kendskab til naturen samt understøtte læring gennem at sanse og bruge den kreativt med respekt for naturens indretning og kræfter. Vi arbejder med naturens mange sider sammen i hele børnehuset og i grupperne på forskellige måder. Vi skaber rum for eksperimenter, hvor kun fantasien sætter grænser.

Vi lægger vægt på udelivet hele året rundt, som vi også ser giver stor glæde blandt børnene. Vi har en stor del af dagen voksne ude på vores hyggelige legeplads, så børnene har mulighed for være så meget ude som muligt. På legepladsen understøtter de voksne lege med sand, vand, finder insekter og laver insektboliger, finder det mad som dyrene har brug for og undersøger, hvordan de bevæger sig osv..

Læringsmiljøet er tæt forbundet med den virkelighed og natur, som vi er omgivet af. Vi bevæger os også rundt i lokalområdet og i skoven, hvor vi udforsker og undersøger, mærker og genkender, det der sker og er i naturen. Vi har fokus på vores måde at behandle naturen – dyr og planter. Eks. Hvad lever de af? Hvordan kan vi passe bedre på naturen? Hvad er det der er oppe i himlen og hvilken betydning har det for os? Vi har lavet eksperimenter med vand, luft, jord og ild, for at understøtte børnenes viden og erfaring, så det giver børnene en forståelse for, hvad det er for en verden, vi lever i.

Vi har f.eks. fokus på genbrug, sortering af affald, krible krable dyr ude. Samler ting og dyr fra naturen og undersøger det. Tager materialer med hjem, så vi kan bruge det på forskellige måder bl.a. til kreative aktiviteter, til at spise (bær) eller til instrumenter. Der er uendelige muligheder, som kan udforskes og give børnene meningsfulde erfaringer med sig. De voksne er derfor en væsentlig inspirator og er med til gøre børnene nysgerrige og følge op på de temaer, som børnene viser interesse for.

Forældrene inddrages bl.a. ved at få fortællinger/ billeder og nogen gange er de med til at samle ting sammen, som vi kan genbruge i de pædagogiske aktiviteter (køkkenruller, kapsler m.m., og trollegrene til jul eller birkegrene til fastelavn)

Vi snakker om mørke og lys, stjerner, om månen og solen og om alle planeterne, hvor vi låner bøger, tegner, tæller og prøver at få en fornemmelse af, hvad det hele handler om. Det er dimensioner som er spændende og fanger børnenes opmærksomhed.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores mål er, at give børnene kendskab til en mangfoldig vifte af kulturelle oplevelser og kunstneriske udtryksformer og give det enkelte barn viden samt mulighed for at udforske og opleve andres og egne kreative udfoldelser. Vi er opmærksomme på og lægger vægt på at skabe en tryk hverdag, hvor tillid til hinanden er forudsætningen for kreativ udfoldelse. Vi lægger samtidig vægt på børns egen kultur og den elektroniske formidlings indflydelse.

Vores mål er at give børnene mange positive kulturelle og kunstneriske udfoldelser og oplevelser bl.a. gennem deltagelse i kunststien og gennem egne traditioner i børnehuset.

Vi lægger stor vægt på den kulturelle og æstetiske udfoldelsesmulighed i hverdagen. Børnene skal understøttes ved at have adgang til kreative materialer, som aktiverer børnenes lyst og interesse, så de har mulighed for at mærke og udtrykke sig gennem forskellige metoder og udtryksformer.

Intet er rigtig eller forkert. Alle har mulighed for at skabe og give hinanden inspiration og få en oplevelse af at kunne skabe noget sammen og hver for sig – fordi ”jeg er den, jeg er og ikke fordi jeg er den bedste (eller dårligste) til noget”. Kultur er en skabende kraft og det oplever vi gennem stemninger og en følelse af samhørighed gennem de processer, som vi er med til at skabe sammen med børnene eller som vi er tilskuere til.

Igen gennem vores måde at være i børnehuset på og vise vores kreativitet på eller på anden måde har arbejdet med kultur, ønsker vi, at huset skal emme af æstetik på forskellig vis. Alt er børnene en del af og der kommer så mange følelser og fortællinger ud af børnenes værker eller aktiviteter både med

hinanden, med en voksen eller sammen med forældrene. Det kan være mad, teater, malerier, sange, fortællinger, forskellige sprog eller traditioner.

Grupperne følger forskellige spor, hvor de fordyber sig i forskellige kulturer, farvelære gennem billeder, går på besøg på museum eller følger et hverdagsspor, hvor børnene er optaget af is og hvilke is de foretrækker. Det giver mange fortællinger om ferier, rejser – hvordan ser is ud i Sverige? og til at lave vores egne fantasi is.

Det giver børnene en læring i, hvor forskelligt kultur kan være og understøtte en rummelighed for, at vi ikke alle sammen er ens.

Evalueringskultur

Lederen af børnehuset/dagplejen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af børnehuset/dagplejen er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan f.eks. beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi forpligter hinanden til at udvikle os gennem en evalueringskultur, både i forhold til børnene (refleksion, trivselsvurderinger, opfølgning og planer), og hinanden gennem faglig og personlig refleksion, selvkritik på egen praksis og herigennem kunne se nye muligheder.

Vi arbejder med evalueringskulturen på personalemøderne, ved MUS, ved evaluering af vores planer og i den daglige refleksion med hinanden. Vi øver os hele tiden på at kommunikere åbent og håndtere konflikter gennem konstruktiv dialog. Stor tillid og loyalitet til hinanden og ejerskab til vores hus bliver vægtet højt.

Det gør vi bl.a. gennem refleksioner på personalemøder under de pædagogiske udviklingspunkter, vi er opmærksomme på hinanden i hverdagen, forsøge at undersøge /

forstå "de andre", som ikke tænker "som mig" og her prøve at spejle sig selv og den ande / de andre i de situationen hvor bare en har brug for at evaluere en plan, en situation, en samtale.

Ved vores fælles sociale aktiviteter er vi opmærksomme på, hvad vi gerne vil udvikle og sætte fokus på (mål). Personalet har på skift ansvaret for tilrettelæggelse og gennemførelse af forskellige aktiviteter (en konkret "køreplan" for de voksne), for at sikre, at børnene kan være trygge, medvirke og udfordres i de fælles aktiviteter. Her giver vi hinanden feedback i processen og evaluerer på førstkommande personalemøde ud fra en kendt reflekterende metode.

I den enkelte gruppe er der en kontinuerlig planlægning, evaluering og dokumentation på et møde som afholdes 1 gang om måneden og i hverdagen evalueres på de konkrete mål og sætter små prøvehandlinger i værk, når det vi har aftalt ikke fungerer eller vi ser, at der er andre og bedre måder at gøre det på. For os er det en evalueringskultur som foregår på flere niveauer, så vores viden og erfaring kontinuerligt kan give børnene de bedste forudsætninger for trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Skemaet, som bruges tager udgangspunkt i status enten på barnet (eks. trivselsvurdering eller sprogtest) eller på gruppen og bruges til at sætte fokus på nye mål, beskrive tiltag, tegn og interesser og dokumentere samt evaluere her ud fra - og er skriftlig. Den pædagogiske plan kan variere over tid, både når den gælder et barn eller hele gruppen, alt efter, hvad der vurderes hensigtsmæssigt.

Herudover er der altid et punkt på personalemødet, hvor vi drøfter børnenes trivsel, så alle kan indgå i de tiltag / prøvehandlinger, som de ansvarlige voksne kvalificerer.

Vores dokumentation foregår parallelt med evalueringen, som foregår ved at sætte vores kreationer op rundt omkring i børnehaven, gennem billeder og beskrivelser på tabulex, nogen gange med afsluttende arrangementer, hvor børnene er en del af planlægningen og bruger det, de har oplevet/ erfaret og været en del af. Vi lægger vægt på processen og fortællinger, som børnene har været optaget af i perioden.

Vi vil løbende gennemgå den pædagogiske læreplan i fællesskab, hvor vi fokuserer på de områder, hvor vi har et udviklings potentiale eller / og hvor vi ønsker at ændre retning eller grundlag. Der evalueres på hver af de fælles mål, som vi arbejder med på flere niveauer: løbende på dagen, på personalemøder og overordnet hvert andet år.

De situationer, som bringer læring i fokus, er ikke nødvendigvis de situationer, hvor vi lærer mest eller er mest dybdegående.

(s. 18, Praxis fællesskaber, Wenger 2008)